

Budsjettseminar

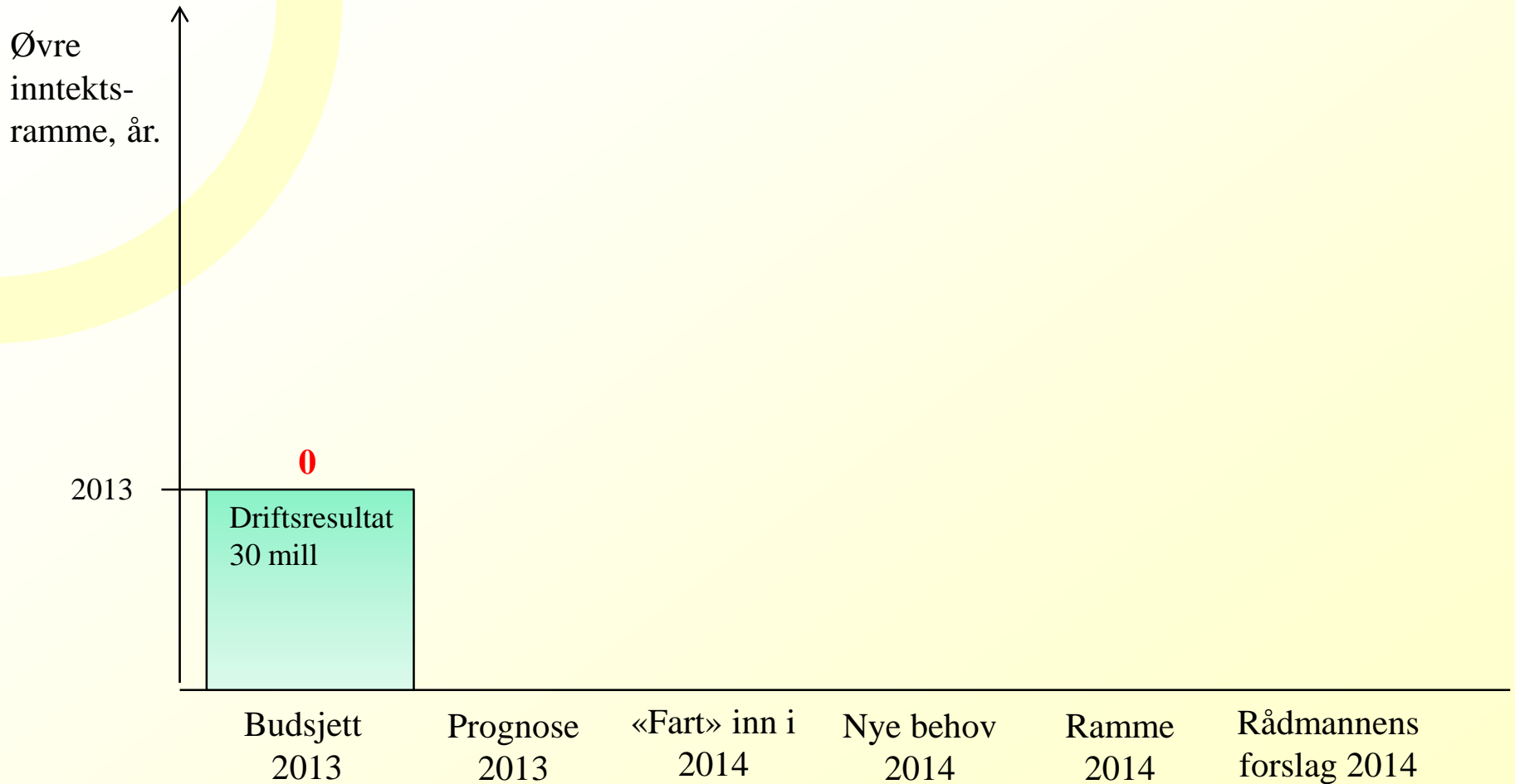
16.Oktober 2013

Presentasjon av status ved rådmann og kommunalsjefer

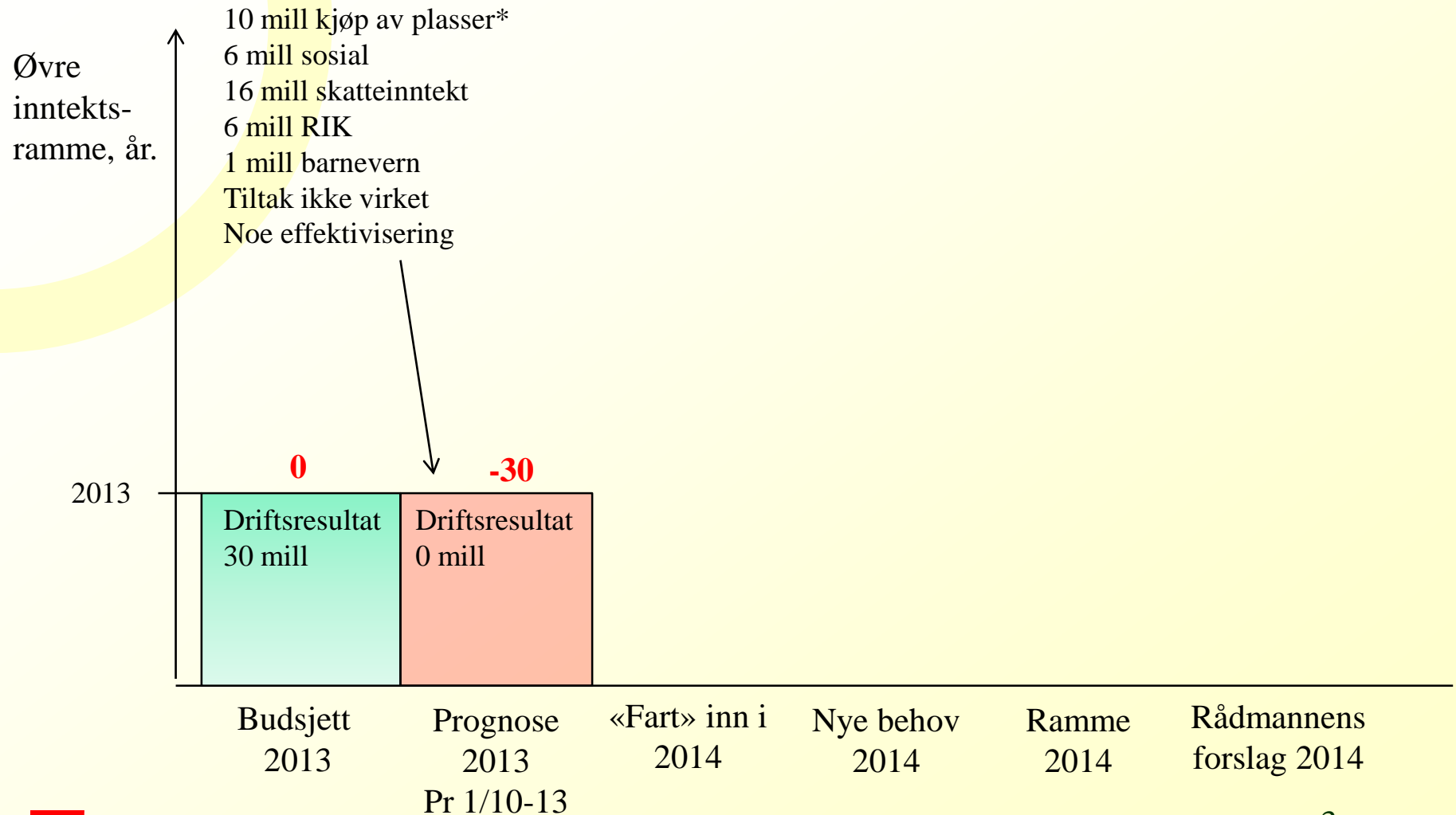
Det økonomiske ståstedet

(-30 = økt «fart» og nye utfordringer i forhold til budsjett 2013)

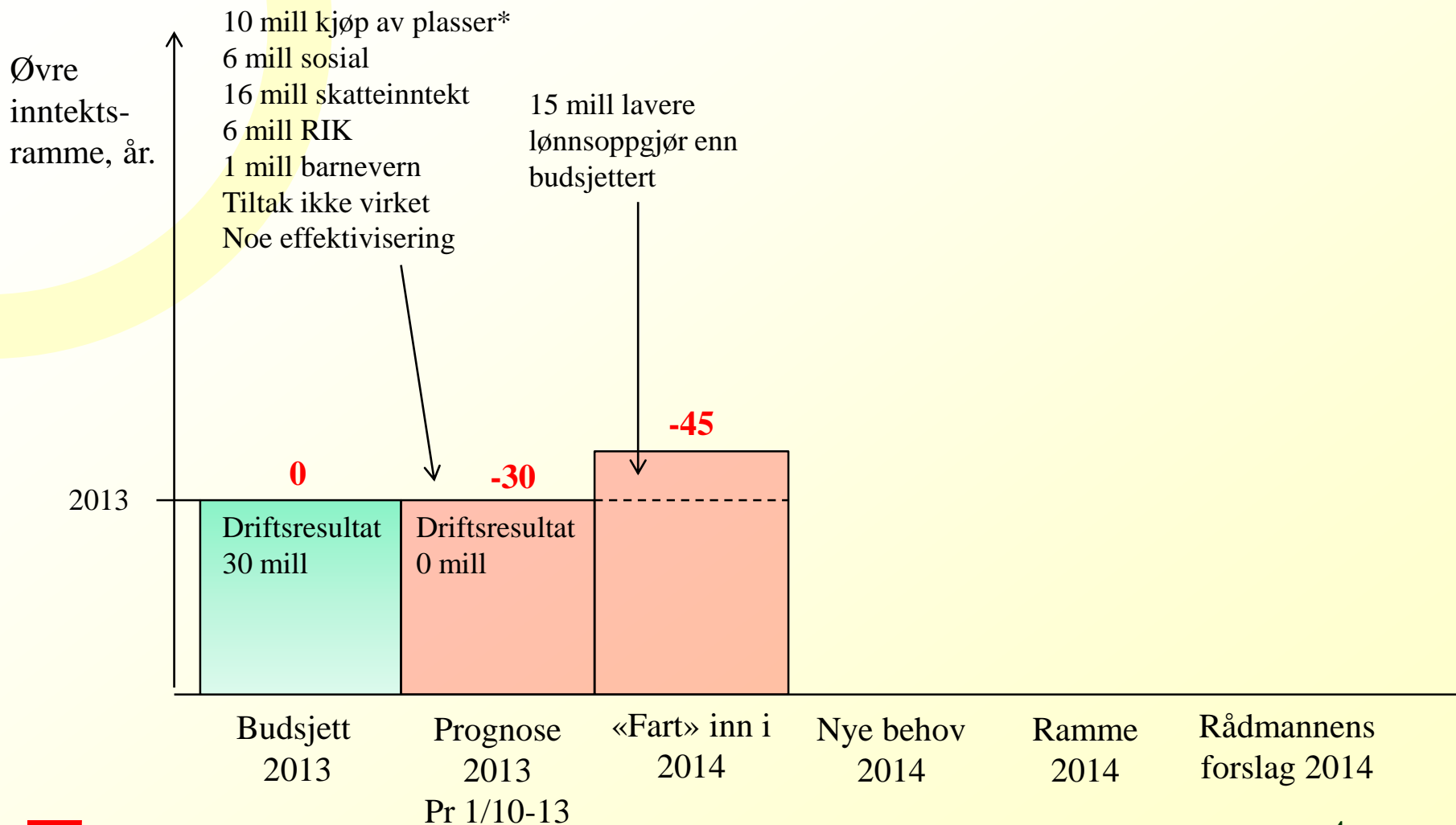
Det økonomiske ståstedet

(-30 = økt «fart» og nye utfordringer i forhold til budsjett 2013)

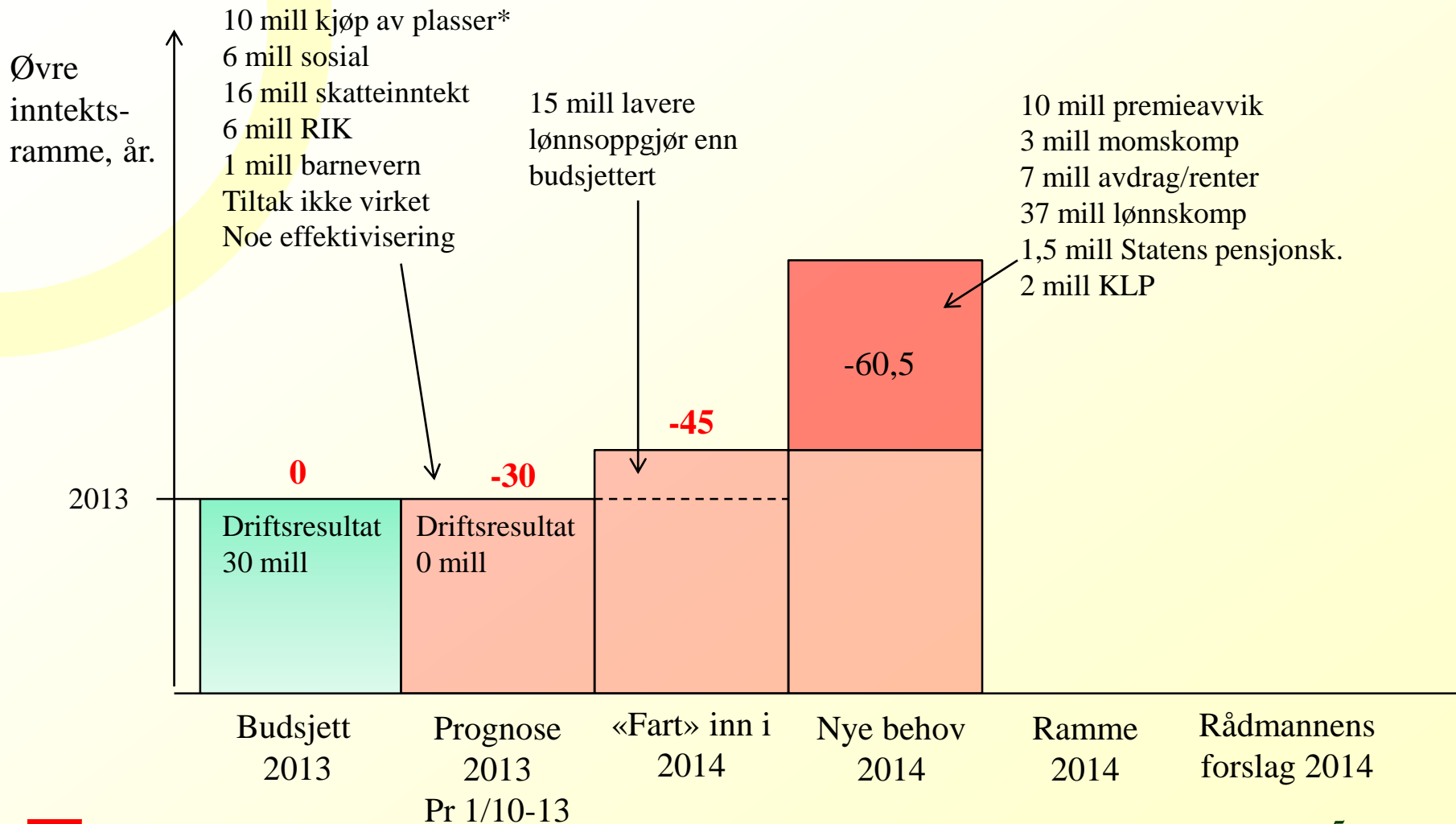
Det økonomiske ståstedet

(-30 = økt «fart» og nye utfordringer i forhold til budsjett 2013)

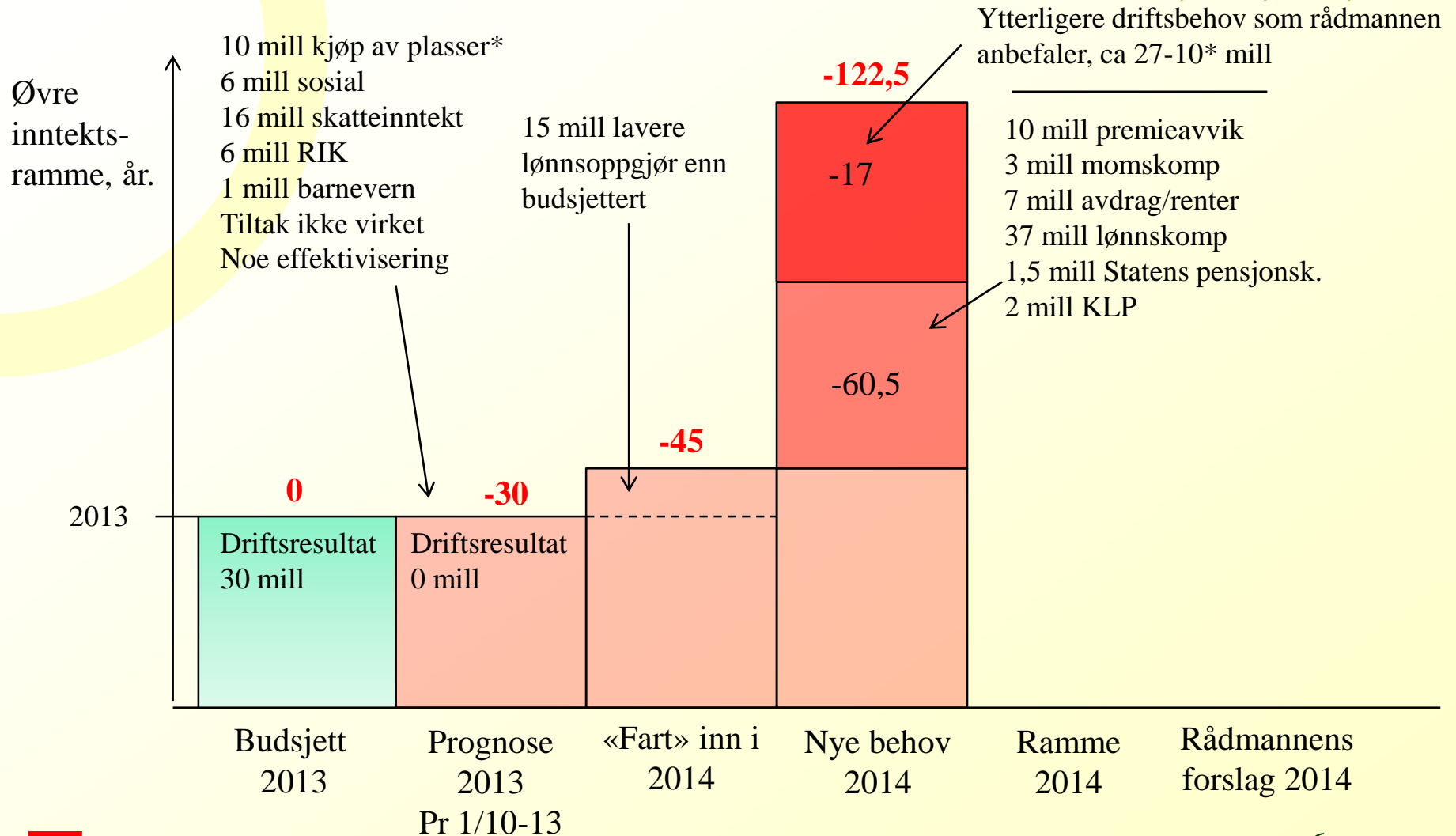
Det økonomiske ståstedet

(-30 = økt «fart» og nye utfordringer i forhold til budsjett 2013)

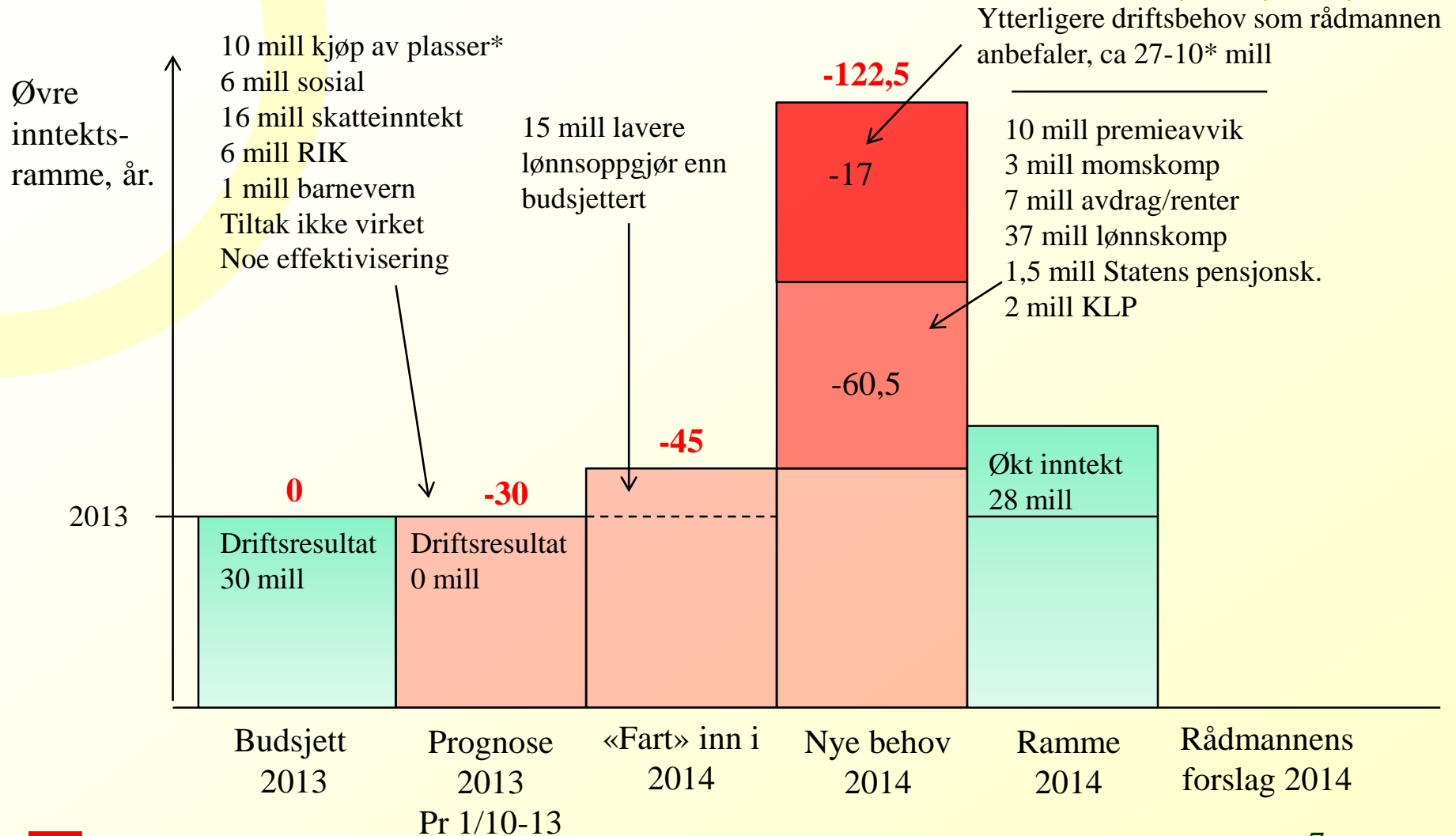
Det økonomiske ståstedet

(-30 = økt «fart» og nye utfordringer i forhold til budsjett 2013)

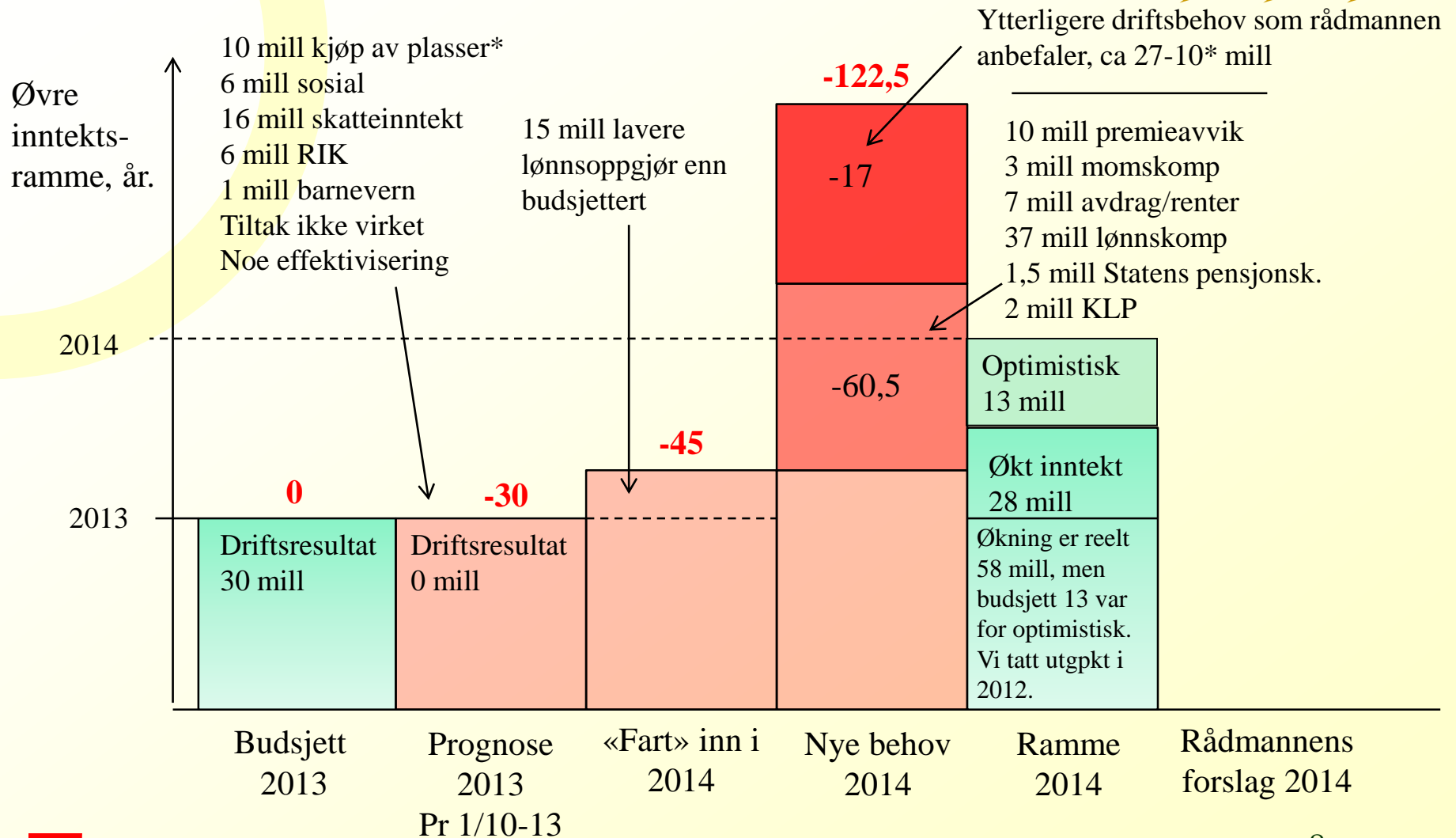
Det økonomiske ståstedet

(-30 = økt «fart» og nye utfordringer i forhold til budsjett 2013)

Det økonomiske ståstedet

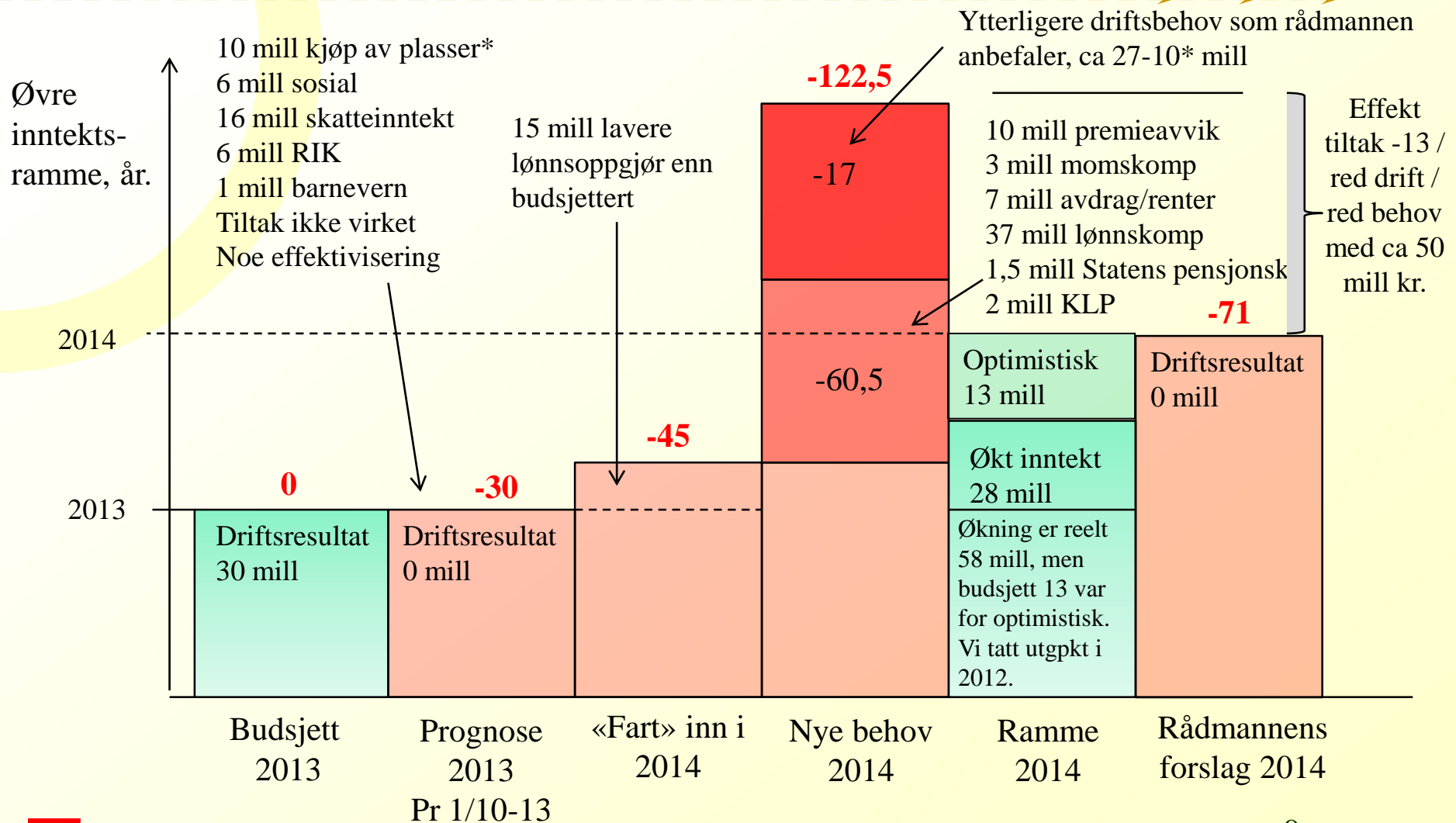
(-30 = økt «fart» og nye utfordringer i forhold til budsjett 2013)

Det økonomiske ståstedet

(-30 = økt «fart» og nye utfordringer i forhold til budsjett 2013)

Eller sagt på en annen måte;

- Statsbudsjettet legger opp til en økning på 49 mill i budsjett 2014 i forhold til anslag regnskap 2013.
- Lønnsøkning (37 mill) og pensjonskostnader (13,5 mill) tar alene hele økningen.
- Alle andre kostnadsøkninger må tas gjennom reduksjon i driften.

Budsjetterte inntekter fra Statsbudsjettet 2013 er 58 mill kr.

KOSTRA-TALL			Ringerike	K-gruppe 13	Gjøvik	Buskerud	Landet u/Oslo
KONSERN	2010	2011	2012				
Brutto driftsutgifter i kroner per innbygger	55 611	57 264	58 840	62 728	63 316	65 431	67 376
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per innbygger	46 497	47 869	47 719	50 490	51 532	51 648	54 610
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger	37 406	42 745	44 157	45 455	44 742	46 061	48 351
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger	55 504	58 013	61 327	64 496	65 415	67 085	69 095
Netto driftsresultat i kroner per innbygger	72	837	2 766	1 931	3 401	2 087	1 979
Frie inntekter i kroner per innbygger	33 515	39 704	42 761	43 664	42 576	44 352	45 685
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	27 314	25 538	25 998	50 098	37 714	41 186	50 905
Pensjonsforpliktelse i kroner per innbygger	62 977	69 681	77 875	68 630	72 929	68 178	75 570
ADMINISTRASJON							
Brutto driftsutgifter, administrasjon og styring, i kr. pr. innb.	4 344	4 445	4 268	3 675	4 034	4 889	4 439
Netto driftsutgifter, administrasjon og styring, i kr. pr. innb.	4 030	4 261	4 030	3 331	3 430	4 448	4 053
Lønnsutgifter, administrasjon og styring, i kr. pr. innb.	2 762	2 984	2 944	2 396	2 570	2 661	2 865
Brutto driftsutgifter, administrasjon og styring, i % av tot.br. driftsutg., konsern	7,8	7,8	7,3	5,9	6,4	7,5	6,6
GRUNNSKOLE							
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 214, 215, 222, 223), per innbygger	9 087	9 152	10 158	11 197	10 644	11 323	12 036
Netto driftsutgifter til grunnskole og spesialschooler (202, 214), per innbygger	7 626	7 740	8 432	9 110	8 731	9 127	9 659
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger	49	32	119	159	125	127	200
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger	1 187	1 131	1 350	1 761	1 586	1 835	1 938
Herav avskrivninger til skolelokaler (222), per innbygger	215	103	242	595	588	506	609
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger	225	249	257	167	202	234	240
BARNEHAGER							
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	1,7	12,4	13	15,8	13,5	14,6	14,6
Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger	637	5 291	5 745	7 159	6 032	6 707	7 071
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	12 082	98 977	106 092	113 604	109 905	112 060	114 839
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager	11 642	11 962	11 638	11 809	12 621	11 733	11 538
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	142 829	151 194	141 936	159 724	161 569	156 119	158 415
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime	49	51	48	53	53	53	53
Kommunale overføringer av driftsmidler til private barnehager per korrigert oppholdstime	10	1	40	37	36	39	37
PLEIE- OG OMSORG							
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	42,7	36,7	36,8	30,8	33,2	31,1	31,5
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	15 967	15 703	16 233	14 074	14 858	14 470	15 295
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester	341 031	336 297	357 127	358 594	318 826	319 608	356 307
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 123 790	1 099 478	1 121 200	971 259	1 141 418	993 952	942 904
BOLIGFORMÅL							
Netto driftsutgifter til boligformål pr innbygger i kroner	95,4	382	508,3	-23,6	137,9	102,3	-74
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	145	38	33	868	295	706	904
Brutto driftsutgifter per kommunalt disponert bolig	46 133	65 242	69 654	43 654	..	41 074	45 360

Om KOSTRA

- KOSTRA er et av de beste sammenligningsgrunnlagene kommunene har å forholde seg til. Bruk av KOSTRA er derfor viktig i arbeidet med å utarbeide effektive tjenester.
- KOSTRA sier nødvendigvis ikke noe om hvor effektiv en tjeneste er, men at grunnlaget også kan være bilde for hvor mye / lite den enkelte tjeneste er prioritert i den enkelte kommune.

Der vi ligger høyere på KOSTRA

- Administrasjon og fellestjenester.
- Brann og redning.
- Kommunale boliger.

Det økonomiske ståstedet

- Vi har klart et budsjett i balanse
- Vi har ikke klart 3% driftsresultat 2014
- Lovte å vise innsparing høyere enn nødvendig for å bidra til politiske valg – ikke klart det!
- Oppleveres som svært vanskelig å kutte mer med dagens struktur
- Ut av ROBEK tidligst 2015

Det økonomiske ståstedet

- Hvis vi ikke tenker helt nytt, vil Ringerike kommune bruke flere år på å få økonomisk handlingsrom. Både pga nødvendige investeringer / vedlikehold men også på grunn av nye oppgaver, forventning til tjenester / kvalitet mm
- Det er viktig at vi løser:
  - Økt egenfinansiering av investeringer
  - Buffer for å håndtere uforutsette hendelser / kostnader
  - Og hva med eiendomsskatten?

Vi foreslår; Utviklingsprosjekt

- Strukturendring av Ringerike kommune. Dette omfatter arealbruk, hvilke tjenester som leveres hvor og hvordan kommunen er organisert.
- Vurdering av scenarier knyttet til hvilke konsekvenser ønsket vekst og trasevalg for samferdselsløsninger (E16, Ringeriksbane) har for kommunens investeringer og investeringsbehov.
- Hvilken vekst kan Ringerike kommune tåle og samtidig beholde økonomisk handlingsrom (kommunen må investere i bygg, infrastruktur mv)

Politiske føringer: Vedtak i Formannskapet – juni 2013

- Følger opp vedtatte målsettinger og videreføre kursen innenfor rammeområdene.
- Følge opp ad hoc-komiteen (**reduksjon av sykefravær, effektiv arealbruk, kostnadseffektive tjenester.**)
- Presisere forventningene om netto driftsresultat på 3%. I alle saksframlegg skal økonomiske konsekvenser og eventuelt også finansielle alternativer og forholdet til tidligere vedtak og planer framgå.
- Det må avsettes midler til analyser/utredninger i forbindelse med kommuneplanarbeidet.
- Prosessen med vann/avløp/veisystemer i Hønefoss (KVU) må forberedes. Planer for både vann og avløp må legges samtidig og begge rulleres i hver kommuneplanperiode.
- Tiltak innenfor organisasjon og arbeidsmiljø/inneklima må analyseres nærmere.
- **Aasens forslag som følger saken:**

Administrative føringer

- Dette skal prioriteres:
  - Grunnbemanning knyttet til tidlig innsats
  - Vedlikeholdsbehov
  - Økonomisk prioritering og gjennomgang av arbeidsprosesser (Kontinuerlig forbedring)
  - Frivillighet
- Dette skal prioriteres ned:
  - Administrative prosesser. Dvs:
    - Saksbehandlingsprosesser knyttet til tjenesteproduksjon
  - Interne arbeidsprosesser knyttet til lønn, personal, faktura, økonomistyring, arkiv, osv
- Prioriteringene er foretatt med utgangspunkt i kommunens langsiktige strategier.

Profil på forslaget - prioritert

- Grunnbemanning i barnehage, skole og hjemmebaserte helse- og omsorgstjenester ikke tatt ned
- Forebyggende arbeid og frivillighet (friskliv, SLT, ungdomskontakt, frivilligsentral)
- Sosialhjelp
- Lagt tilbake 3 ikke gjennomførte tiltak i Helse og omsorg (yngre funksjonshemmede, praktisk bistand, dagsenter)
- Ivaretar et minimum av vedlikeholdsbehov

Profil på forslaget - kutt

- Tjenestetilbud innen Helse og omsorg samtidig som vi dreier til hverdagsrehabilitering
- Tjenestetilbud innen skole
- Tjenestetilbud innen vei, park og idrett
- Vedlikehold, renhold og vaktmestertjenester
- Administrasjon

Administrative fellesfunksjoner

- Kostnadsreduserende tiltak (2,5 millioner i 2014 og 5,5 millioner i 2015)
  - Etablere større enheter
  - Prioritere kjerneoppgaver
  - Optimalisere arbeidsprosesser
  - Interkommunalt samarbeid
    - Felles lønns- og/eller regnskapskontor for flere kommuner

Administrative fellesfunksjoner

- Dilemmaer/utfordringer:
  - Prioritere ressurser til store utviklingsoppgaver samtidig som vi nedbemanner
  - «løfte», utvikle og mobilisere kompetanse

Administrative fellesfunksjoner

- Muligheter:
  - Tydeliggjøre arbeidsgiverpolitikken - *helsefremmende*
  - Prioritere lederutvikling
  - Nærvær gir kvalitet i tjenestene
  - 15 millioner totalt i budsjett til korttidsfravær
    - Teoretisk mulig handlingsrom for enhetsledere
    - anbefaler ikke å saldere med dette

<http://intranett/Nyheter/Okt-kvalitet-i-hjemmetjenesten---god-tilrettelegging/>

Oppvekst og kultur

- Hovedutfordring og dilemma:
  - Tilby barnehager og skoler med høy kvalitet og
  - Ha en ressursbruk under gjennomsnitt
  - Brukermedvirkning
  - Økende sykefravær - slitasje
  - Rett mengde barnehage plasser til enhver tid

Oppvekst - barnehage

- Tiltak og muligheter i barnehagene
  - Arbeid med læringsmiljø, dokumentasjon og ledelse ut fra handlingsplan
  - Forankre modell for å tidlig oppdage barn med spesielle behov
  - Arbeide med system og rutiner for et bedre samarbeid med andre tjenester
  - Følge opp nærværsprosjekter
  - IKT plan

Oppvekst- barnehage

Innsparing– mindre ressursbruk uten ytterligere redusert grunnbemanning

- Vurdere alternative måter å drive prosesser i forhold til medbestemmelse og personalsamarbeid på
- Redusere driftsbudsjett
- Innkjøp
- Helhetlige tiltak

Risiko: mindre brukermedvirkning, redusert faglig utvikling og mindre materiell til pedagogisk tilrettelegging

Oppvekst - skole og kultur

- Tiltak og muligheter skole
  - Arbeid med læringsresultat, læringsmiljø og vurdering ut fra handlingsplan
  - Videreføring
    - valgfag 10 trinn
    - økt lærertetthet
    - Ny Giv – og forsering
    - kulturskoletimen (?)
  - Investering - ny IKT-plan

Oppvekst - skole og kultur

- Innsparing– mindre ressursbruk uten redusert personaltetthet i grunnopplæringen
  - Arealbruk
    - 4 skoler inn i en ny
    - Utrede skolekretsgrenser
  - Leirskole
  - Helhetlige tiltak
  - Innkjøp
  - Bibliotek
  - Læringscenter

Helse og omsorg MÅL

- Tilpasse de rettslige, økonomiske, faglige og organisatoriske føringer iht samhandlingsreformen nasjonal helse- og omsorgsplan.
- Ø-hjelpsplasser er etablert og skal driftes som prosjekt i 2 år. (interkom.samarb.)
- Bedre levekårene for de vanskeligstilte gjennom å fremme overgang til arbeid.
- Sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet skal bidra til sosial og økonomisk trygghet.

Helse og omsorg....

- Tjesten skal dreies fra økonomisk sosialhjelp til arbeid og aktivitet.
- Helhetlig arbeid flykninger
- Fokus på familien, barnehage og skolen som samhandlingsarena når det gjelder tjenester til barn og unge.
- Ta utgangspunkt i brukernes ressurser og ha høy grad av brukermedvirkning i utformingen av tjenestetilbudet/ tiltak.

Helse og omsorg....

- Tiberkommune (TIBIR står for «tidlig innsats for barn i risiko»)
- Forbyggende arbeid på tvers av sektorer/ enheter med målsetting om å hjelpe flest mulig barn og familier på et tidlig stadium for å unngå langvarige påkjenninger.
- Dreie tjenester fra behandling til forebygging for å møte fremtidens utfordringer.
- Økt fokus på frivillighet.

Helse og omsorg....

- Vi skal ha en «levende» boligsosial handlingsplan og bedre målstyring.
- Tiltakene i evalueringsrapporten skal være oppfylt.
- Igangsette Omsorgsplan 2016 - 2022

Utfordringer

- Tilrettelagte arealer, trygt sted å bo,
- Institusjonsplasser.....
- Legge ned reh.avd. prosjekt vs
hverdagsrehabilitering
- Forebyggende arbeid – folkehelseprofilen
- Velferdsteknologi
- Arbeidsprosesser i tjenesten

Utfordringer – Tekniske områder

- Miljø og arealenheten
  - Selvkost innført i store deler av virksomheten, inntektene vil variere med aktiviteten i Ringerikssamfunnet
  - IT: Utvikling av It-verktøy har stoppet opp (ESA8)

- Brann og redningstjenesten
  - Ikke rom for vedlikehold/fornyelse av utstyr
  - Vil på relativt kort sikt gå ut over evnen til å løse oppgavene innenfor brannberedskap og ulykkesberedskap

Utfordringer – Tekniske områder

- Eiendomsutvikling
  - Arealstruktur
  - Boligsosial handlingsplan

- Eiendomsdrift
  - Stadig økende etterslep på vedlikehold
  - Renholds- og vaktmestertjenester reduseres

Utfordringer – Tekniske områder

- VAR
  - For lav fornyelsestakt på ledningsnett
  - Kraftig prisstigning i bygg/anlegg
- Utbygging
  - Kapasitetsproblemer – vil bedres på sikt
  - Planer må rulleres for å møte behovet for styrket infrastruktur
  - Utvikling av ny prosjekthåndbok for investeringsprosjekter

Utfordringer– Tekniske områder

- Vei, park og idrett
  - Stadig økende etterslep på vedlikehold av veier, gatelys, idrettsanlegg
  - Prisstigning på veidriftområdet langt over konsumprisindeks
  - Høye vedlikeholdskostnader på gamle maskiner
- Generelt
  - Innsparinger sentralt flytter arbeidsoppgaver ut i linja
  - Innsparinger i driftsenhetene fjerner støttefunksjoner
  - Konsekvens: Redusert ledelse og gjennomføringskraft fordi enhetsleder blir driftsleder og saksbehandler

Lyspunkter – Tekniske områder

- IT-utvikling
  - Prosjekt effektivitet og service
    - VAR 6 delprosjekter gjennomført, ett gjenstår
    - Vei – digital gravemeldingstjeneste
    - Eiendomsdrift – husleiemodul
    - Eiendomsdrift – FDV/bygningsdata gjøres tilgjengelig for brukerne digitalt
- Omdømme
  - VAR «Vannposten» – positive tilbakemeldinger
- Utbygging
  - Rekruttert 2 ingeniører (1 nyutdannet begynt, 1 i 2014)

